

Załącznik 1: Uzasadnienie zawierające informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w 48 ust. 3 i art. 49 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko .

Charakter działań przewidzianych w dokumencie

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Obryte na lata 2025-2035” (zwany dalej „Strategią”) opracowany został zgodnie z wymogami ustawowymi, w szczególności ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ponadto, projektowany dokument opiera się na wytycznych określonych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej – („Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik Praktyczny”, 2021). Punktem wyjścia do opracowania projektowanego dokumentu było wykonanie „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Obryte”. Przeanalizowano szczegółowo najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe. Określono główne szanse i bariery oraz potencjał Gminy, nawiązujący do posiadanych zasobów i lokalnej specyfiki, w tym zróżnicowana terytorialnego. W diagnozie zawarto zarówno elementy retrospektywne, jak i opisujące przyszłość. Ponadto, analizy dokonywane były z uwzględnieniem otoczenia o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, w tym zastosowano metodę porównawczą charakteryzowanych zjawisk. Poza diagnozą sytuacji w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w tym środowiskowym, dokonano opisu uwarunkowań wynikających z założeń, polityk i dokumentów strategicznych poszczególnych szczebli terytorialnych. Omówiono także szczegółowo wyniki przeprowadzonego badania ankietowego. Efektem końcowym przeprowadzonej diagnozy były wnioski, sformułowane w formie analizy SWOT.

Głównym celem projektowanej „Strategii” było wytypowanie założeń polityki rozwoju Gminy poprzez wskazanie: wizji rozwoju lokalnego, celów strategicznych, kierunków działań i działań, a także oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników ich osiągnięcia. Zakres czasowy działań przewidzianych w „Strategii” przewiduje horyzont czasowy do 2035 roku. Zakres terytorialny obejmuje gminę Obryte, w jej obszarze geograficznym i granicach administracyjnych.

W projektowanym dokumencie określone zostały założenia rozwoju strategicznego Gminy. Fundamentem ich formułowania była zasada, że rozwój będzie realizowany w oparciu o równowagę pomiędzy rozwojem gospodarczym, ochroną środowiska i rozwojem społecznym mieszkańców (zasada zrównoważonego rozwoju, ang. *sustainable development*).

Określona wizja rozwoju przedstawia pożądany obraz stanu gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej Strategii. Ukazuje gminę w perspektywie strategicznej 2035 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych celów i działań oraz osiągnięcie zamierzonych rezultatów. Wizja pełnić będzie funkcję scalającą i integrującą poszczególnych interesariuszy (odbiorców i uczestników) inicjatyw strategicznych. Wizję określono jako:

Rozwój realizowany będzie w oparciu o równowagę pomiędzy wzrostem gospodarczym, ochroną środowiska i rozwojem społecznym mieszkańców (zasada zrównoważonego rozwoju, ang. sustainable development).

Najważniejszą wartością dla gminy będzie ukształtowanie atrakcyjnej i przyjaznej przestrzeni do zamieszkania, wypoczynku i działalności gospodarczej. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez sukcesywny rozwój infrastruktury technicznej (w szczególności w obszarach niedoinwestowanych), modernizację i rozbudowę dróg, poprawę dostępności cyfrowej, właściwy stan i jakość środowiska naturalnego oraz aktywną partycypację społeczną wspieraną przez skuteczny Samorząd, a w konsekwencji wzrost gospodarczy.

Rozwój opierać się będzie na wykorzystaniu potencjałów wewnętrznych oraz historycznie ukształtowanych dziedzin gospodarki (rolnictwo i lokalna wytwórczość). Rozwojowi społeczno-gospodarczemu sprzyjać będzie stosunkowo wysoki potencjał w zakresie dostępności transportowej gminy, co związane jest z obecnością drogi wojewódzkiej nr 618, zapewniającej dogodne połączenia komunikacyjne do takich ośrodków jak mq.in. Pułtusk oraz Wyszków. Ponadto planowana jest w przyszłości realizacja tzw. obwodnicy Pułtuska, która przebiegać będzie docelowo na zachód od granic gminy. Przedsięwzięcie to przyczyni się do poprawy komfortu i czasu dojazdu do Warszawy. W przyszłości szczególnie istotna może być realizacja linii kolejowej relacji Zabrze – Przasnysz, której jeden z wariantów przebiegać może na zachód od granicy gminy. Linia ta stanowi tzw. Idee Północnego Mazowsza, która jest odpowiedzią na coraz trudniejszą komunikację z Warszawą.

Kolejnym bodźcem prorozwojowym będzie rozwój sektora turystyki, opartego o wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe, w tym poprzez bezpośrednie położenie nad rzeką Narew. Rozwój sektora turystyki, w tym wzrost nakładów finansowych na jej rozwój przyczyni się do pełnego wykorzystania walorów turystycznych, zwłaszcza przyrodniczych i krajobrazowych.

Szczególnie istotnym elementem będzie integracja społeczna mieszkańców i wykształcenie kapitału społecznego, przede wszystkim więzi międzyludzkich, stopnia zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wpłyną one na jakość rządzenia, zwiększą poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym, a także przyczynią się do ograniczenia wykluczenia społecznego. W obliczu rosnącej niestabilności geopolitycznej w Europie Środkowo-Wschodniej spowodowanej wojną na Ukrainie oraz kryzysem migracyjnym na granicy Polski z Białorusią, szczególnie ważne staje się wprowadzanie rozwiązań związanych z szeroko pojętym bezpieczeństwem, ochroną ludności oraz obroną cywilną. W tym zakresie konieczne jest czynne zaangażowanie zarówno władz publicznych, organów ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, jak również mieszkańców gminy. W przypadku wystąpienia zagrożenia lub sytuacji kryzysowej niezbędne są działania mające na celu zabezpieczenie i ochronę zdrowia i życie ludzi, a tym samym budowania społecznej odporności.

Ponadto w celu osiągnięcia zakładanej wizji rozwoju istotne będzie zniwelowanie słabych stron oraz ukierunkowanie podejmowanych działań na zapobieganie zagrożeniom rozwojowym, zwłaszcza w zakresie wykluczenia cyfrowego i transportowego (zwłaszcza w odniesieniu do mniejszych wsi). Znaczenie będzie miała również aktywna promocja gminy „na zewnątrz”, w tym współpraca z innymi jednostkami administracji publicznej oraz organizacjami pozarządowymi.

Reasumując, zakłada się, że wszystkie wskazane powyżej komponenty wpłyną na osiągnięcie wysokiego poziomu rozwoju gminy Obryte w horyzoncie 2035 roku. Efektem planowanych działań będzie nie tylko wzrost gospodarczy i rozwój społeczny, ale również ukształtowany zostanie wizerunek gminy Obryte, jako nowoczesnej i przyjaznej środowisku i mieszkańcom.

Mając na względzie cel nadrzędny, jakim jest osiągnięcie zakładanej wizji rozwoju, formułuje się strategiczne założenia rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym – cele strategiczne i cele operacyjne. Cele strategiczne mają charakter długofalowy i wskazują generalne kierunki postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju Gminy. Cele operacyjne to narzędzie i sposoby realizacji poszczególnych celów strategicznych.

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
<p>1. Zwiększenie konkurencyjności gospodarczej i poprawa warunków zamieszkania i wypoczynku</p> 	<p>1.1 Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej. 1.2 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i poprawa jakości życia. 1.3 Poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej. 1.4 Rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu. 1.5 Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego.</p>
<p>2. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego</p> 	<p>2.1 Kształtowanie i promowanie wartości kulturowych. 2.2 Poprawa jakości kształcenia i edukacji. 2.3 Ograniczenie problemów społecznych. 2.4 Rozwój kapitału społecznego i wzrost integracji społecznej. 2.5 Rozwój opieki zdrowotnej i ochrony zdrowia.</p>
<p>3. Rozwój dostępności komunikacyjnej i innowacji cyfrowej wraz z promocją gminy</p> 	<p>3.1 Zwiększanie dostępności transportowej i powiązań komunikacyjnych. 3.2 Rozwój nowoczesnych technologii i innowacji cyfrowych. 3.3 Współpraca i promocja.</p>
<p>4. Ochrona środowiska, walorów przyrodniczych i potencjału kulturowego</p> 	<p>4.1 Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna. 4.2 Zachowanie materialnych zasobów kultury i dziedzictwa. 4.3 Ochrona i zachowanie walorów i zasobów środowiska. 4.4 Poprawa stanu i jakości środowiska oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym.</p>

W/w cele zostaną zrealizowane poprzez poszczególne kierunki działań i działania, sformułowane z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz poszczególnych komponentów przyrodniczych – opis poszczególnych kierunków działań i działań zawiera rozdz. 2.3 projektu „Strategii”.

W ujęciu generalnym, w nawiązaniu do wspomnianej wyżej fundamentalnej zasady zrównoważonego rozwoju, wytypowane cele, kierunki działań i działania mają w istocie doprowadzić do poprawy stanu środowiska oraz do poprawy warunków zamieszkania i przebywania na terenie Gminy.

Spośród wskazanych kierunków działań lub działań, mających największy wpływ na poprawę stanu i jakości środowiska należy zaliczyć zwłaszcza:

- poprawę dostępności mieszkańców do infrastruktury technicznej:
  - rozwój infrastruktury wodno- kanalizacyjnej,
  - rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej,
  - rozwój infrastruktury zaopatrzenia w ciepło, w tym nisko- i zeroemisyjnej,
  - rozwój infrastruktury elektroenergetycznej,
  - uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- poprawę stanu środowiska, jego ochrona oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym:
  - ochronę obszarów cennych przyrodniczo, w tym form ochrony przyrody oraz składowych ponadlokalnego systemu przyrodniczego,
  - zrównoważoną gospodarkę leśną,
  - zapewnienie dobrego stanu wód,
  - minimalizacja przekształceń na cele nierolnicze gruntów rolnych najwyższych klas,
  - poprawę jakości powietrza,
  - rozwój systemu gospodarki odpadami, ,
  - przeciwdziałanie zabudowie obszarów zagrożonych powodzią,
  - ochronę przed podtopieniami, suszą i deficytem wody poprzez m.in. retencjonowanie wód, w szczególności realizację obiektów małej retencji wodnej, utrzymanie we właściwym stanie funkcjonalności urządzeń melioracji wodnych.

Poszczególne projektowane zadania i działania mogą (w niektórych przypadkach), ustalać ramy dla późniejszych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jednakże określone są w sposób ogólny (kierunkowy) oraz nie precyzują zakresu, rodzaju, warunków ani skali zadań, a także nie decydują które z działań, w jakim stopniu i czasie oraz w jakiej skali będą podejmowane.

Ponadto podkreśla się, że wszelkie ewentualne przedsięwzięcia inwestycyjne będą musiały spełniać wymagania przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska i przepisów towarzyszących. W przypadku ewentualnej realizacji konkretnych przedsięwzięć (wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.), dla których przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko będzie obowiązkowe lub zostałyby nałożone postanowieniem o obowiązku o.o.s, a co za tym idzie sporządzeniem raportu oddziaływania na środowisko, o możliwości realizacji inwestycji przesądzą w ostateczności wyniki dokonanej oceny oraz ustalone na jej podstawie warunki realizacji, zapisane i skonkretyzowane w decyzji środowiskowej, która wydawana jest po uprzednim uzgodnieniu z właściwymi organami, wymienionymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Przewidziane w projekcie Strategii zadania mają charakter lokalny, gdyż **będą realizowane na terenie obszaru mieszczącego się w granicach administracyjnych gminy Obrzyte.**

Określone w projekcie Strategii **cele, kierunki działań oraz działania są powiązane i skoordynowane z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach programowo-strategicznych i planistycznych szczebla unijnego, krajowego, wojewódzkiego i ponadlokalnego** - zob. rozdz. 1. Diagnozy (zał. 3 do Wniosku). Dotyczy to zwłaszcza:

- szczebel unijny:
  - Nowy Program Strategiczny dla UE na lata 2019-2024,
  - Sześć priorytetów politycznych KE,
  - Plan Odbudowy dla Europy,
  - polityka spójności.
- szczebel krajowy:
  - Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności,
  - Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, z perspektywą do 2030 r.,
  - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
  - Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.,
  - Polityka Ekologiczna Państwa 2030,

- Strategia Produktywności 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030,
- Strategia Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku;
- szczebel wojewódzki:
  - Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze,
  - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
  - Strategia Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2020-2030,
  - Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego.
- szczebel ponadlokalny:
  - Strategia Rozwoju Powiatu Pułtuskiego na lata 2016-2030.

Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko

Realizacja zaplanowanych działań spowoduje przede wszystkim rozwój Gminy z poszanowaniem zasobów środowiska przyrodniczego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Ponadto, działania wynikające z przedmiotowego dokumentu zostaną zrealizowane i zaprojektowane w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie na środowisko oraz zdrowie ludzi.

Spośród zadań określonych w projekcie Strategii zaplanowano zarówno działania inwestycyjne oraz działania „miękkie” i nieinwestycyjne.

W związku z tym, że w/w zadania „miękkie” i nieinwestycyjne związane są z działaniami edukacyjnymi, informacyjnymi i promocyjnymi lub organizacją, planowaniem, zarządzaniem, na etapie realizacji poszczególnych zadań „miękkich” i nieinwestycyjnych wyklucza się ryzyko negatywnego oddziaływania na środowisko.

W odniesieniu natomiast do działań inwestycyjnych, mają one na celu nie tylko rozwój lokalny, ale również pozytywne oddziaływanie na poszczególne komponenty przyrodnicze w Gminie lub minimalizację zagrożeń przyrodniczych i zagrożeń dla funkcjonowania środowiska. Realizacja przyjętych działań rozwojowych przyczyni się do poprawy warunków i jakości życia ludzi, a także umożliwi osiągnięcie długofalowych korzyści w wymiarze społecznym, ekonomicznym, a także przestrzennym i przyrodniczym. Jednocześnie zaznacza się, iż wdrażanie projektu niniejszej Strategii nie będzie negatywnie wpływać na istniejące formy ochrony przyrody i cenne siedliska przyrodnicze.

W większości, ewentualne niekorzystne oddziaływania, które mogą wystąpić, będą miały zasięg lokalny, krótkotrwały i odwracalny. Aby zapewnić jak najmniejszą ingerencję w środowisko, w trakcie realizacji zadań będą przestrzegane obowiązujące normy i przepisy w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz przepisy BHP. Projektowana Strategia zakłada podjęcie działań mających na celu m.in. poprawę stanu infrastruktury służącej ochronie środowiska i komfortu życia mieszkańców, zatem nie zakłada się wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi oraz zagrożenia środowiska. Należy podkreślić, że w projektowanym dokumencie przedstawione zostały cele i zadania, które służyć będą szeroko pojętej ochronie środowiska oraz ochronie zdrowia ludzi.

Z uwagi na charakter przewidywanych działań oraz wspomnianą wcześniej konieczność spełniania wymogów przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska i przepisów towarzyszących, nie przewiduje się znacząco negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, z uwzględnieniem współzależności między nimi, ani na środowisko jako całość.

Podkreśla się, że na etapie dokumentu koncepcyjnego, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy, trudno przewidzieć precyzyjnie rodzaj i skalę oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, z racji ich ogólnego (kierunkowego) charakteru. Wskazuje się, że zaproponowane w projekcie dokumentu działania są poprzedzone wnikliwą analizą uwarunkowań i potencjałów Gminy, w tym stanu środowiska. **Zaproponowane cele, kierunki działań i działania są optymalne z punktu widzenia zidentyfikowanych potrzeb Gminy, w tym również w zakresie zasobów przyrodniczych oraz z uwzględnieniem podstaw ochrony środowiska.**

Przewidziane w projekcie Strategii działania **mają wydźwięk lokalny, a Gmina zlokalizowana jest w oddaleniu od granic administracyjnych Państwa, w związku z czym nie wystąpi oddziaływanie transgraniczne.**

W przypadku braku realizacji projektu Strategii nie zostaną wdrożone założenia programowo-planistyczne, a zatem nie nastąpi realizacja i urzeczywistnienie wytypowanej wizji rozwoju oraz celów strategicznych w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Ponadto, zaniechanie wdrażania Strategii może być czynnikiem uniemożliwiającym lub wysoce utrudniającym pozyskanie środków finansowych na poszczególne działania rozwojowe.

Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko

Gmina Obyrte jest przeciętnej wielkości gminą wiejską, położoną w północno-wschodniej części powiatu pułtuskiego, na terenie województwa mazowieckiego. Wyróżnia się stosunkowo dobrym poziomem dostępności transportowej w ujęciu krajowym. Kluczowym szlakiem komunikacji drogowej (zewnętrznej) jest droga wojewódzka nr 618, zapewniająca dogodne połączenia m.in. z Pułtuskim i Wyszkowem. Ponadto czas i komfort dojazdu do stolicy Polski w najbliższych latach ulegnie poprawie z uwagi na realizowaną obwodnicę miasta Pułtuszka, która przebiegać będzie na zachód od granicy gminy. Pozostałe ciągi komunikacyjne to drogi rangi powiatowej lub gminnej. Nie przebiegają tutaj obecnie szlaki komunikacji kolejowej. Jednocześnie zaznacza się, że na zachód od gminy Obyrte planowana jest realizacja linii kolejowej Zegrze – Przasnysz. Trasa ta stanowi tzw. Idee Kolei Północnego Mazowsza, która docelowo poprawi połączenie komunikacyjne z Warszawą.

W skład gminy wchodzi 23 miejscowości (wykaz przedstawiono w rozdz. 2.1. Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Obyrte).

Najistotniejszym i najbardziej zaludnionym ośrodkiem funkcjonalnym jest miejscowość Obyrte. W obrębie Obyrtego skupiają się funkcje administracyjne, edukacyjne, kulturowe, handlowo-gospodarcze, religijne oraz mieszkaniowe i rolnicze. Ponadto znajdują się obiekty o charakterze sportowo-rekreacyjnym.

Gmina położona jest w rejonie odmiennych typów krajobrazu tj. na terenie Doliny Dolnego Bugu oraz Międzyrzecza Łomżyńskiego. Gmina w większości zajęta jest przez użytki rolne, nie mniej występują tutaj obszary cenne pod względem przyrodniczym. Najwyższe walory przyrodniczo-krajobrazowe związane są z przebiegiem doliny Narwi. Ponadto znajdują się tutaj zwarte kompleksy leśne, zwłaszcza w południowej i zachodniej części gminy.

Pośród form ochrony przyrody, rozróżnionych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w granicach gminy Obyrte występują:

- rezerваты przyrody:
  - „Bartnia”;
  - „Popławy”;
- Obszary Natura 2000:
  - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) Dolina Dolnej Narwi PLB140014;
  - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) Puszcza Biała PLB140007;
- pomniki przyrody.

W granicach gminy Obyrte obszar „Murawy nad Dolną Narwią PLH140060” został wyznaczony jako proponowany obszar o znaczeniu dla Wspólnoty. Ponadto obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, obligatoryjna na terytorium całego kraju.

Analiza krajowych i wojewódzkich koncepcji systemu przyrodniczego oraz lokalnej struktury środowiska i jego przekształceń, pozwala na wytypowanie następujących komponentów współtworzących ponadlokalny system przyrodniczy:

- komponenty o znaczeniu ponadlokalnym (wojewódzkim i krajowym):
  - korytarz ekologiczny Doliny Środkowej Narwi (KPnC-23) – obejmuje swym zasięgiem dolinę rzeki Narew wraz z najbliższym otoczeniem, tj. tereny łąkowo-pastewne wraz z podmokłościami i zwartymi zbiorowiskami leśnymi;
- komponenty o znaczeniu lokalnym (gminnym i międzygminnym):
  - korytarze lokalne – obejmują doliny rzek i cieków (we fragmentach nie wchodzących w skład ponadlokalnych korytarzy ekologicznych) wraz z najbliższym otoczeniem (mozaika terenów rolniczych, z lokalnymi podmokłościami);
  - płaty lokalne – stanowią pojedyncze enklawy terenów leśnych i zadrzewionych i zlokalizowane w różnych fragmentach gminy.

Istotnym czynnikiem decydującym o jakości i warunkach życia ludności jest dostęp do infrastruktury technicznej. Dotyczy to w szczególności sieci wodno-kanalizacyjnej, elektroenergetycznej oraz zarządzania

usługami komunalnymi, w tym gospodarowania odpadami. Na terenie gminy Obryte do sieci kanalizacyjnej podłączone są przede wszystkim budynki zlokalizowane w miejscowościach, gdzie występuje zwarty charakter istniejącej zabudowy. Pozostali mieszkańcy (zwłaszcza w obszarze zabudowy rozproszonej) korzystają z indywidualnych systemów unieszkodliwiania ścieków sanitarnych, głównie ze zbiorników bezodpływowych. Ścieki bytowo-komunalne odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w miejscowości Psary, Gródek Rządowy i Obryte. W granicach gminy nie występuje czynne składowisko odpadów komunalnych, natomiast funkcjonuje tutaj punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Obszar gminy Obryte położony jest poza zasięgiem najmłodszego zlodowacenia plejstoceniowego (Wisły). Sięgało tutaj bowiem zlodowacenie środkowopolskie i południowopolskie, przez co znaczna część form pochodzenia glacialnego została zatarta na skutek działalności czynników zewnętrznych. Ukształtowanie powierzchni terenu północnej i zachodniej części gminy, znajdującego się w zasięgu mezoregionu Doliny Dolnej Narwi, związane jest z działalnością akumulacyjną oraz erozyjną rzeki Narew. Obszar ten charakteryzuje się wąskim, wyraźnie meandrującym pasmem doliny przebiegającym od północnego wschodu do południowego zachodu. Zachodnia część gminy obejmuje dawną pradolinę Biebrzy-Narwi, będącą wschodnim fragmentem pradoliny warszawsko-berlińskiej i pradoliny toruńsko-eberswaldzkiej. Środkowa i południowo-wschodnia część gminy obejmuje mezoregion Międzyrzecza Łomżyńskiego, które znajduje się między dolinami Narwi i Bugu. Teren ten jest głównie nizinny. W pobliżu doliny Narwi rozciągają się wydmy sródlądowe.

Rolniczą przestrzeń produkcyjną tworzą w znacznym stopniu gleby odznaczające się przeciętnymi wartościami dla produkcji rolniczej (znaczny udział gleb IV i V klasy bonitacyjnej).

Najważniejszą rzeką gminy Obryte jest Narew, będąca rzeką graniczną, współtworząca północną granicę z gminą Szelków. Narew stanowi prawostronny dopływ Wisły i przepływa przez terytorium Polski oraz Białorusi, natomiast jej całkowita długość wynosi blisko 500 km. Ponadto, na terenie gminy występują również inne, mniejsze ciekę będące dopływami rzeki Narew (Dopływ z Zambsk Kościelnych, Dopływ z Psar, Dopływ z Bartodziej). W dolinie Narwi występuje wiele starorzeczy po dawnych korytach rzeki, których część posiada połączenie z obecnym nurtem rzeki. Na zasoby wód powierzchniowych składa się również system rowów melioracyjnych, który znajduje się na terenach użytkowanych rolniczo. Występują również obiekty melioracyjne z siecią rowów otwartych oraz małe, naturalne ciekę przekształcone w rowy zbiorcze, które łącznie tworzą sztuczną sieć hydrograficzną. W granicach gminy nie występują większe zbiorniki wodne w postaci jezior.